

складається з двох складових: авторитету ролі та авторитету особистості. У сучасній повсякденності більш вагомим є авторитет особистості, його індивідуальна неповторність, яка має педагогічну, а також психотерапевтичну дію на студента. Авторитет викладача формується при врахуванні таких факторів: предметних знань, комунікативних знань (про спілкування і методи його покращення) і гностичних знань, тобто знань самого себе і вмінь коригувати власну поведінку залежно від ситуації.

Як підсумок можна сказати, що взаєморозуміння між викладачем і студентом на загальнолюдському рівні підвищує рівень працездатності студентів, а також рівень їхньої власної емпатії. Таким чином, завданням викладачів є формування в собі високої педагогічної спостережливості, поваги до особистостей студентів, стимулювання активної інтелектуальної діяльності студентів, гнучкість і нестандартність у прийнятті рішень при вирішенні питань навчального процесу, а також можливість мати задоволення від спілкування зі студентами та отримувати від них зворотний зв'язок.

В. О. Лебедєв

МІСТИЦИЗМ У СУЧАСНІЙ МАСОВІЙ КУЛЬТУРІ

Містицизм як явище релігійно-філософське завжди сусідив з містицизмом художньо-літературним. Містицизм (містику) традиційно визначають як релігійно-ідеалістичний погляд на дійсність, основу якого складає віра в надприродні сили. Головним у ньому є спілкування з Богом через осяяння, екстаз, одкровення. Елементи містицизму були властиві багатьом філософським вченням стародавності, від конфуціанців до платоніків і неоплатників в античності, Беме і Сведенборга в більш пізні часи. Зараз його місце міцно зайнято містицизмом «маскультурним». Якщо спочатку містицизм був заняттям інтелектуальної еліти (за С. Грофу, список учасників античних містерій був схожий на довідник «Хто є хто в античному світі», то, починаючи з ХХ століття, він все більше і більше проникає в масову свідомість. Найбільш активно цей процес протікає після Другої світової війни. Рух «ню ейдж», вчення про «Еру Водолія», численні гуру і школи медитації вже нікого не дивують, сприймаються скоріше як частина повсякденної дійсності. Містичні мотиви найактивніше виявилися в такому напрямку, як романтизм. Так, «Золотий горщик» Е.-Т. Гофмана вже містить у собі багато характерних елементів, про які йдеться далі. Романтизм сильно вплинув на розвиток масової культури, і цей вплив продовжується до цього дня. Іноді запозичення з творчості романтиків видно абсолютно наочно. Популярності останнього сприяє притаманна західній, заснованій на протестантизмі, культурі, тяга до пошуку духовного шляху, який повинен привести до спасіння і душевної

гармонії. Важливе місце в маскультурних інтерпретаціях містицизму займає неусвідомлена тяга до ініціацій, які раніше відігравали важливу роль у становленні здорової психіки.

Спектр містичних навчань, до яких звертаються автори творів маскульту, досить широкий і простягається від піфагорійської містики і вчення друїдів до доктрин масонів і розенкрейцерів. У пошані також вчення Сходу, як Далекого (езотеричний буддизм, даосизм), так і Ближнього (суфізм). Не оминають своєю увагою і екзотичні містичні культури, наприклад гаїтянські або індіанські. Залежно від завдань і таланту автора елементи езотеричних вчень можуть бути як досить глибокими, так і мати виключно антуражне значення. При створенні містичного антуражу особливу популярність мають емблеми та символи, запозичені з інших, «екзотичних», культур. Так, в аніме експлуатують символи західноєвропейського окультизму, наприклад пентаграми («Black Bible»), у західному маскульті відповідно східні ієрогліфи і емблеми (трилери Е. ван Ластбадера). Дана ситуація знаходиться в руслі міжкультурного діалогу «Схід-Захід», коли образи, запозичені з однієї культури, відтворюються в іншій. Втім містицизм антуражний швидше за все покликаний створити для глядача чи читача інтригуючу, незвичайну обстановку, у якій відбуваються пригоди головних героїв.

Зв'язок між маскультутом і масовою свідомістю, вочевидь, подвійний: з одного боку, певні популярні твори популяризують ті чи інші містичні вчення, з іншого – автори звертаються до тих з них, які гарантовано викликають відгук у соціумі.

В. О. Даніл'ян

КОНФЛІКТНІ ФОРМИ ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТІВ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ І СТРАТЕГІЇ ЇХ ВИРІШЕННЯ

На сучасному етапі розвитку і перетворення суспільства перед педагогами закладів вищої освіти стоять відповідальні завдання з організації навчально-методичного процесу. Різні аспекти життя, зміни цілей, мотивів, потреб, цінностей потребують серйозних соціально-психологічних змін у поведінці. Одним з важливих факторів, які впливають на хід навчально-виховного процесу, є структура відносин між викладачем і студентом.

Доброзичлива атмосфера при навчанні позитивно впливає на хід навчального процесу. Конфліктні відносини порушують навчальний процес і знижують його ефективність. Кожний викладач повинен володіти «технікою» роботи з конфліктами, вміти правильно та ефективно їх вирішувати.